

Vapautetut

Tiedotuslehti 1/2005

Jyväskylän Katulähetys ry

Jyväskylän kaupunginjohtaja Markku Anderson tutustui katulähetysten toimintaan tammikuussa.

Ville-Veikko Lampinen esitteli kaupunginjohtajalle Ensiaskelen toimintaa.

Uudet hallituksen jäsenet

Sami Viinikainen, 32 v

Sami Viinikainen työskentelee tällä hetkellä Jyväskylän työvoiman palvelukeskuksessa (TYP) palveluohjaajana. TYP palvelee Jyväskylän, Jyväskylän maalaiskunnan, Muuramen ja Petäjäveden kuntien asukkaita, jotka tarvitsevat moniammatillista palvelua työnhakutilanteensa selvittämiseksi. Toiminnan tavoitteena on asiakkaiden työllistymisen, elämänhallinnan, työkyvyn ylläpidon ja kuntoutumisen edistäminen.

Asun yhdessä vaimoni Johannan ja puolitoistavuotiaan Valtterin kanssa. Perheenisäystä on tulossa huhtikuussa. Uskoontuloni oli pitkä prosessi, jossa arvioin erilaisia vaihtoehtoja useamman vuoden. Elämässäni päihheet olivat vahvasti mukana reiluun kahteenkymmeneen ikävuoteen asti. Uskoon tuloni myötä raitistuin ja myöhemmin myös heräsi kiinnostus ja halu tehdä sosiaalialan työtä, kertoo elämästään Sami Viinikainen

Jyväskylän Katulähetyksen jäsenenä olen ollut n. 7 vuotta, joista pari vuotta jo aiemmin myös yhdistyksen hallituksessa. Yhdistyksen toimintaan olen saanut tutustua monesta eri näkökulmasta. Ensikosketus Katulähetykseen tuli oman asiakkuuden myötä, myöhemmin toimin vapaaehtoisena ja työllistettyinä työntekijänä sekä opinnot suoritettuani myös vakituisesti palkattuna työntekijänä, jatkaa Viinikainen

Olin iloinen, kun minua pyydettiin jäseneksi yhdistyksen hallitukseen. Uskon, että monipuolinen kokemukseni yhdistyksen eri tehtävissä auttaa tekemään oikeita päätöksiä, toteaa Sami Viinikainen

Ari Hakkarainen, 46 v

Juuri Vaajakoskella alkaneen KAN kontaktikodin vetäjänä aloittanut **Ari Hakkarainen** on myös katulähetyksen piirissä monille tuttu. Hän on toiminut useamman vuoden ohjaajana ja sijaisena Kankitien Ensiaskeleessa. Nykyisen työnsä päihderiippuvaisten

kanssa hän kokee rukousvastauksena ja Jumalan avaamana mahdollisuutena tehdä sisäisen näyn mukaista työtä. Tätä työtä he ovat käynnistelleet ja vetävät yhdessä vaimonsa Marjan kanssa. Perheeseen kuuluu myös neljä 14 – 24 ikäistä lasta. Hän myös arvostaa saamaansa luottamusta tultuaan valituksi Katulähetyksen hallitukseen seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi.

Olin polttanut kaikki sillat takanani niin että poliiseilta ja sosiaaliviranomaisilta oli turha mennä apua pyytelemään. Viikot möimme viinaa ja viikonloput joimme itse. Minut oli luokiteltu mahdottomaksi tapaukseksi.

Ainut tuttu turvapaikka oli vankila, jonne palasin aina uudelleen kaiken kaikkiaan n. 17 vuotta jatkuneen vankilakierteen aikana, kertoo Ari Hakkarainen. Vankilassa kävin myös peruskoulun ja useita metallimiehen ammattiin liittyviä kursseja sekä kokkikoulutuksen. Ensimmäinen siviilissä hankittu koulutus oli kirvesmiehen ja rakennuskorjaajan ammattitaito sekä päihdetyön lyhytkurssi, jatkaa Hakkarainen.

Tulimme nykyisen vaimoni kanssa uskoon vuonna 1999 ja siinä elämämme risaisena olleet perustukset laskettiin uudelleen.

Omasta kokemuksestani olen ymmärtänyt, että Jumalalle ei ole mahdottomia tapauksia – vaan hän on erikoistunut juuri hankalimpiin tapauksiin. Se onkin kaikkialla missä saan tilaisuuden puhua todistukseni keskeinen sisältö. Jumala antaa Pyhän Hengen kautta voiman nousta uuteen elämään. Hänen armonsa on jokaiselle ihmiselle avoin oli menneisyytesi ollut millainen tahansa, kertoo Hakkarainen.

Teksti: Esko Jantunen

Hallitus 2005

Puheenjohtaja
Pekka Arposuo
Yrittäjä
Huoltokuja3,
40800 Vaajakoski
Puh. 0400-849 710
pekka.arposuo@
jyvaskylankatulahetys.fi

Varapuheenjohtaja
Mirja Salminen
Leipuri

Karsikkotie 3 D 56, JKL
puh. 014-271 465
elamatie@dlc.fi

Artturi Anttila
Eläkeläinen
Helokantie 7 B 27, JKL
puh. 040-779 5685
artturi.anttila@jyvaskylan-
katulahetys.fi

Ahti Jylänki
Rakennusmestari
Uunitie 5,
40930 Kinkomaa

014-3742235,
044-0244532
jylangit@surfeu.fi

Ari Hakkarainen
Päihdetyöntekijä
Kalliokummuntie 13 A 3,
40800 Vaajakoski
050-383 4633

Sami Viinikainen
Palveluohjaaja
Kankitie 10,
40320 Jyväskylä

Helena Kusmin
LTO/projektisihteeri
Saukkolahdentie 6,
41860 Rannila
014-828 422, 050 3031 532
hkusmin@jkouke.fi

Lea Pietiläinen
Diakonissa
Jyväskylä
Puh.050-5497027
lea.pietilainen@evl.fi

Erään selviytymisen tarina

Pia ja Kari Lähtenmäen elämään on tullut sisältöä. Talous on kohentunut ja töiden onnistumisen kautta itsetunto on noussut.

Katulähetyksessä saamme siloin tällöin iloita siitä, että ihmiset löytävät elämälleen uuden suunnan, joka on auttanut heitä ulos toivottomuuden kehästä. Useimmiten se on löytynyt uskon kautta, mutta muitakin mahdollisuuksia on. Yhdistys tukee ihmisten onnistumista, tapahtui se sitten millä keinoin tahansa. Tämä on **Kari ja Pia Lähtenmäen** tarina.

Jyväskylän katulähetyksen Kankitien osoitteessa, EkoCenterin toimipisteissä, uusiotuotannon puolella on jo pitkään työskennellyt pariskunta, jonka elämästä on säteillyt ympäristöön tyytyväisyyden ilmapiiriä. He ovat Kari ja Pia Lähtenmäki, entisiä Katulähetyksen asiakkaita, mutta nyt itsellisiä työntekijöitä. Kari on perehtynyt EkoCenterin uusiotuotannossa vaativan karsauskoneen käyttäjäksi ja Pia on antanut työpanoksensa saman yhteisön alkutuotannossa eli tekstiilien esikäsittelyssä ja leikkaamossa sekä siivoamalla hallinnon ja EkoCenterin toimistojen puolella. Meidän yhteisössä retkahta-

minen on yleinen termi, joka kertoo selkeästi ihmisten aaltomaisesta liikkeestä juopottelun ja selvien kausien välillä. Pia ja Kari ovat päässeet eroon tästä aaltoliikkeestä ja iloitsevat itsekin selvän elämän tuomasta mielihyvystä.

Nuorena vitsa väännettävä

Työnteko oli jo nuorena Karille ja Pielle itsestäänselvyys. Kodin opetus oli, että ihmisen tulee tehdä työtä elättääkseen itsensä. Niinpä molemmat aloitivat työuransa heti peruskoulun opintojen jälkeen ja molemmilla toisistaan tietämättä tuo ura noudatti saman suuntaisia polkuja.

Kari syntyi Tuusulassa ja Pia on Hankasalmen tyttöjä. Molempien lapsuudessa myös osoitteet vaihtuivat usein. Tuolloin Suomessa elettiin sellaista aikaa, että työtä sai mistä vain. Niinpä jos työ ei jostain syystä miellyttänyt, siitä irtauduttiin herkästi. Tästä perinnöstä tuli todellisuutta myös Karille ja Pielle. Kari työskenteli Tuusulassa, Keravalla, Hakunilassa, Korppoossa, Van-

taalla ja jopa ihan lyhyen pätkän Norjassa, eikä lista lopu tähän. Pia ehti kiertää Vantaalla, Kuhmoisissa ja eri puolilla jyvässeutua useissa työpaikoissa. Ne olivat melko lyhytkestoisia, noin 1 – 3 vuotta.

Työttömyyden aikana tuli rakennettua yhteinen pesä

Lyhyiden työjaksojen välissä oli myös työtöntä aikaa, ja juuri tällaisena periodina Kari ja Pia tapasivat ensi kertaa toisensa molempien ollessa päihtyneinä. Tuo tapaaminen sattui Jyväskylässä keskellä kaupunkia kirkkokuistossa. Siltä paikalta askelet suuntautuivat ravintolaan, johon vielä pääsivät sisään. Ravintolassa nautittiin lisää anniskelusta niin, että jatkosta heillä ei ole kovin teräviä muistikuvia. Sen he kuitenkin muistavat, että matka suuntautui lopulta Petäjavedelle, jossa Kari asui ja siitä matkasta tuli myös Pian lopullinen matka yhteistalouteen. He asuivat avoliitossa useita vuosia, jon-

jatkuu sivulla 4

ka aikana heille syntyi kaksi tyttäretä. Kohta toisen tyttären syntymän jälkeen he avioituivat maistraatissa kahden todistajan läsnä ollessa.

Suuri tragedia tapahtui

Avioliiton solmimisen aikoihin Kari pääsi rakennusliike Otavalle töihin, jossa hän työskenteli noin vuoden. Pia oli samaan aikaan kotiäitinä kasvattamassa tyttäriä. Viina oli mukana elämässä sotkien kuvioita perheen sisällä. Eräänä päivänä musta pilvi laskeutui täydellä voimalla ja totuudella kuin miekka, joka lyö sydämen läpi. Ovesta astui sisään sosiaalivirkailijat, jotka ottivat huostaansa ensin vanhemmat tyttären ja myöhemmin sama toistui nuoremman kohdalla. Oman lapsen menetyks on katkera pala oli elämä siten millä mallilla tahansa. Karin ja Pian mielestä lapset eivät olleet heitteillä, ei huonolla hoidolla, ei likaisia eikä nälkäisiä. Pia tunnusti, että kyllä heillä elämässä lipsui, mutta tällainen kohtalo tuntui liian kovalta iskulta. Se tuli kuin salama kirkkaalta taivaalta. Tunnemaailma oli yhtä aikaa stressin ja lasten ikävöimisen mustissa kuvioissa.

Retkahdus – elämän tosiasia

Tässä vaiheessa Lähtenmäet asuivat Keltinmäessä, jossa juominen jatkui yhdessä kavereiden kanssa. Seurasi toinen katastrofi, sillä nyt meni asunto alta. Syynä oli häiriköinti kerrostaloasunnossa. Aluksi asuntoa ei löytynyt, joten Kari ja Pia asuivat saman kerrostalon kellarissa, johon he vetäytyivät yleensä niin myöhään alkuyöstä, että saivat olla siellä rauhassa. Mukavuutena oli patjat betonilattialla ja viltti nis-

kassa lämmittämässä. Talossa asuvat ystävät helpivät mm. tuomalla aamuisin voileipiä ja kahvia aamupalaksi. Tulevaisuuden visiot olivat ankeat. Vuokra-asuntoa ei löytynyt, joten pakko oli mennä väliaikaisesti Pian veljen luo Vaajakoskelle.

Katulähetys astui kuvaan mukaan

Vaajakoskella selvisi, että Katulähetykseltä saattaisi löytyä asunto. Soitto Nurmelan yksikköön Vesankaan varmistasi asian, nyt oli taas asunto alla. Tällöin elettiin aikaa, jolloin Eero Tolvanen oli Nurmelan yksikön vastaava työntekijä. Nurmelasta tuli Karille ja Pialle asuinpaikka vuodeksi. Siellä hankalinta oli pitkä matka joka paikkaan. Se ei miellyttänyt. Viina oli edelleen mukana elämässä ja sen myötä virkavallan koura Karin niskavilloissa. Käry kävi, kortti meni ja lyhyt linnatuomio Naarajärvellä oli Karin elämässä todellisuutta. Kari rinnastaa linnaelämän hotellielämään. Avovankilan vapaus, rivitaloasuminen ja normaali työnteko vankilassa ei juuri poikennut siviilielämästä. Positiivisena puolena oli raittius. Vapaa-aika meni lähinnä TV:tä katsellessa. Ennen vankilan ovien avautumista Lähtenmäet ehtivät muuttamaan Kankitien yksikköön, jonne Pia jäi yksin ikävöimään Karin paluuta ja haihduttamaan ikävänsä ryyppyporukassa.

Päätös raittiudesta – täyskäännös uuteen elämään

Kari kertoo päätöksen täysraittiuudesta ja muuttamisesta omaan vuokra-asuntoon kokonaan muualle tapahtuneen yksinkertaisesti heidän päässään yhteisellä sopimuksella. Juomisen mitta oli täysi, eikä se enää huvittanut. Edelleen Kari vahvistaa, että mikään instituutio tai hoitolaitos ei voi lopettaa ihmisen juomista ellei tuo ihminen itse sitä halua.

Terveyskeskuksissa katkolla käymiset ovat useimmiten silmänlumetta. Sinne mennään sen tähden, että yleiskunto on viikkojen juomisen seurauksena, syömättömyydessä jne. mennyt niin huonoon kuntoon, että on pakko

nostaa kuntoa takaisin, että jaksaa taas juoda. He eivät halunneet juoda. Nyt oli kerta kaikkiaan uuden elämän vuoro. Voimia päätökseen antoi myös lasten tapaamiset, jotka ovat onnistuneet kaikesta huolimatta hyvin. Raittiuden ja oman asunnon myötä he tiesivät niiden paranevan entisestään. Nyt asunto löytyi yllättävänkin helposti tällä kertaa kaupungin vuokra-asunnosta Myllyjärveltä.

Katulähetys tuki ja työllisti

Pia kertoi, kuinka Katulähettyksen työnjohtaja Aulis Alanko tavan takaa ulkona tavatessa kyseli, että milloin sinä Pia aloitat työt meillä? Valmiutta siihen ei ollut, mutta kysymys jäyti syvällä sydäneläällä. Lopulta hän rohkaisti mielensä ja kysyi itse töitä Aulikselta. Kolmen kuukauden harjoittelupaikka avautui siivouksesta ja leikkaamosta. Korvaus oli kahdeksan euron aktiiviraha per päivä. Kuukauden kuluksa Kari meni samaan paikkaan nappoja leikkaamaan. Se oli itsetuntoa rassaava tila, sillä työ tuntui lähinnä lapselliselta miehestä, joka oli tottunut tekemään ihan oikeita töitä. Ei auttanut kuin niellä harminsa ja yrittää eteenpäin.

Harjoittelun jälkeen Kari aloitti työt karstauskoneen käyttöön perehtyen. Karin mielestä se oli jo oikeaa työtä, jossa kekseliäisyys sai tilaa. Koneen toimivuuteen löytyi uusia lääkkeitä ja nyt uusiomattoa tulee juohevasti katkeamatta koneen kidasta ulos. Raittuitta on jo kestänyt pitkään ja fiilikset ovat hyvät.

Elämään on tullut sisältöä, talous on kohentunut ja töiden onnistumisen kautta itsetunto on noussut. Nyt Kankitien ympäristön näkeminen yököttää. Tuntuu kuin usvalta mielessä, että kuinka sitä on voinut olla mukana tuossa juopporemmissä?

Elämän palapelissä työ ja asunto ovat isoja asioita. Ilman niitä elämän sietäminen on hyvin vaikeaa ja tappaa elämisen halun. Työn ja asunnon tulisi olla jokaisen ihmisen perusoikeus. Silloin yksilöt voivat antaa panoksensa koko yhteiskunnan rakentamiseen.

Seppo Riikonen

3.1.2005

Herran pelko - viisauden alku

Olen minäkin monesti kysynyt miksi? Miksi minä, miksi mulle? Vuosi 204 oli monelle varmasti vaikea vuosi, niin kuin minullekin, mutta se myös oli armon vuosi kaiken kaikkiaan. Tunnen rakkauden kaipuun, sen tulon, sen nousun.

Isän rangaistus tuntuu joskus liiankin kovalta. Juuri nyt armon ja rakkauden tuntuessa Hän iski juuri siihen paikkaan, siihen maapallon pisteeseen jossa köyhyys ja länsimainen rappeutuma ovat kohdanneet ja se sattuu monen sydämeen.

Vuosi 2005 alkoi ilman kemiallista rapulaa, mutta silti rintaan sattuu ja silmistä silloin tällöin vierähtää surun kyynel. Puolenyön aikaan laulettu Finlandia hymni Pirkkahallissa soi vieläkin korvissani ja uskon sen soivan pitkään. Miksi? Miksi? Kelle?

Noukitaan keväällä päivänkakkaroita ... rakastaa, ei rakasta jne. Varmasti rakastaa!

Rakkaus lähtee sydäimestä, silti kaikkea ei sydän kestä. Pahaa lehdestä voit lukea, muista – moni tarvii tukea.

Hädän hetki, katsees ylös nosta, ei Jumalakaan koskaan ”kosta”.

Jupi

13.01.2005

Rakkauttako?

Lapselta mitataan pituus ja paino kouluun mennessä. Samat jo miehiltä armeijan kokeissa ja naisilta synnyttäessä. Vielä eläkkeelläkin mitataan paljonko kutistunut.

Kylmiä lukuja, eikö muuta ...

Jos huono olo ”En mee kouluun, isä ei pysty töihin, äiti ei jaksa”. Mittari kainaloon ja jos alle 37 C ei voi olla kipeä ja on mentävä, pystyttävä, jaksettava. Eikö ole olemassa tulehduksia, tukahtuneita tunteita ja basilleja. Ei.

Entä henki ja tunne lääkärit, nuo VIISAAT psykiatrit ja psykologit.

Jos jokin masentaa, purkki masennuslääkettä, jos v .. taa tunnelääkettä eli Pamia, jos ei pysty nukkuu, taas Pentsoa – unilääkettä nukahtamiseen ja kun herää kesken unien, sitten Larkkua tai Levaria. Entä kaipuu, alkoako? entä rapula?

Kasvot apeat, kalpeat
miks muut mua vihaavat,
miksi maailmaa vaivaan,
toisten kallista aikaa lainaan,
onko minunkin parempi kuolla,
en enää jaksa,
toisten p .. nuolla

Jupi

Vapaa pudotus

”Minä kirjoitan elämälläni omaa tarinaani. Tarinalla on aina jonkin habmo. Se on minun näköiseni. Olen täällä ilmaistakseni jotakin, näyttäytykseni ainutlaatuisena, omannäköisenä ihmisenä. Tarina tarvitsee kuuntelijan. Jos ei tule kuulluksi, ei myöskään voida hyväksytyksi. Minut nähdään tarinani kautta, kun joku tulee siihen mukaan, ottaa sen vakavasti ja liittyy sen omaan tarinaansa...”
(Martti Lindqvist, 2003)

Missä kohdassa elämäni, tarinaani olen, entä sinä? Jos se olisi kirjan muodossa, millaisia väliotsikoita siihen tulisi, haluaisin laittaa? Millaisen muistopuheen haluaisin pitää omissa hautajaisissani itselleni, jos elämäni nyt päättyisi? Kuinka rehellinen olen itseni, toisten ja Jumalani edessä? Mitä läheiseni sanoisivat? Ovatko he rehellisiä minua kohtaan, siloitlematta mitään? Kun katselen mennyttä, mitä ajatuksia, tunteita se herättää? Mihin traumaan olen juuttunut vielä? Mikä kärsimys on vielä keskeneräinen? Mitä tämä kipu, tuska haluaa minulle opettaa itsestäni, toisista, elämästä, Jumalasta?

Suostunko opetettavaksi? Miten valintani ovat vaikuttaneet? Mitä olisi saanut jäädä tekemättä, mitä koen, että olisi pitänyt tehdä? Miten muiden valinnat ovat vaikuttaneet minuun? Onko tarinani Luojani tahtoma, minulle valmistama? Mistä erotan omat itsekkäät pyrkimykseni, sielunvihollisen äänen ja Jumalan puheen? Pyörräkö omat tarpeeni Jumalan tarpeiksi? On vaikeaa ottaa vastaan Luojalta vastaus, jota ei toivo eikä odota, tai halua. Mistä tiedän saaneeni ko. vastauksen? Voinko sydämestäni sanoa, kuten Neruda aikoinaan: ”Tunnustan, että olen elänyt.”?

Näen silloin tällöin unta, joka kertoo hyvin selvästi alitajunnan kuvakielellä

omista prosesseistani. Viimeksi muutama yö sitten näin unen, josta vielä osan muistin herätessäni: minut oli nostettu pilvien korkeudelle, vain maallani hämötti epäselvästi. Roikuin paksun, käteeni karhealta tuntuvan köyden varassa, käsilläni epätoivoisesti kiinni pitäen. Olin itseni ja köyden varassa, kuinka kauan voimani riittävät itseni kannattelemiseen. Katselin alas ja ajattelin, että vain märkä läntti jää minusta, jos tuonne putoan.... Tuntui ahdistavalta, pelotti.

Minä yksin avarassa, kosmisessa yksinäisyydessä, tuhodottamassa. Ei ketään, mitään, josta apua saisi! Koen, että perusturvattomuuteni, syvä haavani tulee näin esille.

Hylkääminen on jättänyt jälkensä. Pitää takertua vimmmaisesti omaan voimaan, kun en luota, että on rakastavia ihmisiä lähellä. Tai perimmältään rakastava Taivaallinen Isä, joka on aidosti läsnä, ottaa vastaan. ”Päästä irti, helliä, Liisa, minä olen täällä, minä olen sinut nimeltä kutsunut, minä otan si-

nut vastaan, luota minuun, minä en sinua hylkää, enkä jätä, turvaa minuun...” Päästä irti, mistä? Omassa varassa elämisestä, itsestäni liiaksi turvaamisesta, tai liiaksi väärällä tavalla toisiin turvaamisesta itseni ohittaen, pelosta asetua toisten armoille, arvottomuuden tunteesta, vääristä suojamekanismeista, tunteiden ohittamisesta, anteeksiantamattomuudesta, vääristyneestä kuvasta, mitä merkitsen Jumalalle, Luojalleni, hämärtyneestä kuvastani Raamatun Jumalasta....

Tiedän, tunnen rikkoneeni paljon Jumalaa, itseäni ja läheisiäni ja muita lähimmäisiäni kohtaan. Tunnen syyllisyyttä ihan oikeasti. Tunnen myös aivan väärää, sairasta syyllisyyttä, vastuuta asioista, joihin kuvittelen, olen kuvittellut voivani vaikuttaa omavoimaisesti. En muista, että minun tonttini rajat kulkevat tässä, ja sinun tuossa.

Terve suoristautuminen Luojani edessä asettaa tilanteet ja itseni sekä muut ihmiset oikeampiin mittasuhteisiin. Työstän Herrani kanssa anteeksiantoa. Oikeaa ei Jaakobin, vaan Liisanpainia! Totisesti en siihen pysty omassa voimassa!

Jospa tulisin niin pieneksi, että Jeesus saisi tilaa minussa näyttää voimansa! Pystyn toista armahtamaan juuri sen verran kuin itse pystyn armoa vastaanottamaan. Ei ole kyse halvasta armosta, joka hyssyttelee, mitä teot (selittää mustan valkoiseksi), vaan todellisesta anteeksiantamisesta syyllisyydestä, pahasta huolimatta. Ymmärrän, että näin on tapahtunut Golgatan keskimäisellä ristillä, myön minun takiani. Vapaa pudotus sydämeni jokaiseen sopukkaan – sitä odotan: ”Se on täytetty.” Minun ei tarvitse enää kärsiä tuomiosta. Silloin olen sisäisesti vapaa. ”Katso, eilinen on mennyt, huomista en tiedä, mutta tänään auttaa Herrä.”

Katulähetyspäivät Turussa

Jyväskylän Katulähetys oli taas keran runsaslukuisesti edustettuna Suomen Katuläheysliiton talvipäivillä 4.-6.1.05. Meitä oli mukana kaikkiaan 14 henkilöä yhdistyksen puheenjohtajan johdolla. Päivät olivat antoisat niin

kuin ne aina ovat olleet. Jumalan Sanaa oli tarjolla ja myös useita uusia tuttavuuksia saatiin solmia. Erityisen antoisia olivat rovasti Matti Vuolanteen raamattutunnit. Katulähetystyöhön suunnattiin yhteensä kymmenen vapaaeh-

toista. Jyväskylästä Katulähetysliiton merkin ja ruusun saivat Ahti Jylanki, Rauno Kosonen, Laura Luukko, Ari Viikki, Pekka Nurmi ja Raimo Kärki.

Seuraavat Katulähetyspäivät pidetään Kuopiossa elokuussa.

K8 nostaa yhä tunteet pintaan

□ Nuoria naisia alokastanssiisiin kuljettanut armeijan yhteysvene törmäsi satamahinaajaan Rauman satamanlahdella joulukuun 8. päivä 1964 ja vei mukanaan syvyiksiin 28 nuorta ihmistä. Vain 13 pelastui.

□ Kuusi pelastunutta palasi onnettomuusvenelle 40 vuoden jälkeen. Nostalgiaapurjehdus nosti tunteet vahvasti pintaan.

Aika pysähtyi klo 20 tikusateen ja voimakkaan tuulen piiskaamana tiistai-iltana Raumalla 40 vuotta sitten. Kuuskajaskarin finnakkeen yhteysvene K8 oli kuljettamassa 38 nuorta naista alokastanssiin, kun se satamanlahdella törmäsi hinaaja Rauma II:n kanssa. Raskas hinaaja jyräsi yhteysveneen edellään. Se kallistui, haukkasi vettä ja upposi parisakymmenessä sekunnissa.

Aluksi ei tiedetty kuinka vakavasta onnettomuudesta oli kyse. Lopullinen karmaa totuus valkeni vasta seuraavana päivänä, 25 nuorta naista ja veneen miehistön kaikki kolme sotilasta hukkuivat. Vain 13 onnistuttiin pelastamaan.

Pohjaton suru valtasi Rauman ja maakunnan. Siihenastisen rauhanajan vakavin merionnettomuus järkytti koko valtakuntaa.

Rauma toipui raskaasta surusta ja menetyksistä tuskallisen hitaasti. Onnettomuus on yhä kaupunkilaisten mielessä. K8 nostaa keskustelun ja tunteet pintaan varsinkin silloin, kun jossain sattuu suuronnettomuus.

Erityisen herkkänä K8 on tietysti niitten mielissä, jotka onnistuivat satamanlahden hyisestä vedestä pelastautumaan. 13 pelastuneesta 11 on yhä elossa. Heistä seitsemän asuu Raumalla, yksi Porissa, yksi Köylössä, yksi Undessakaupungissa ja yksi Eskilstunassa Ruotsissa.

Kaksi kertaa historiansa aikana upponnut K8 on taas pinnalla ja siviilikäytössä. Se purjehtii Päijänteellä Jyväskylän Katulähteyksen omistuksessa Jemina-nimisenä alkoholisten terapia-veneenä.

Toini Erholahti, Leila Tähtelä, Raili Norava, Leena Kotkavaara ja Maija-Liisa Wihlman palasivat onnettomuusvenelle 40 vuoden tauon jälkeen.

Aurinkoisen helteisenä ja tyynenä elokuun päivänä **Taini Erholahti** (entinen Mäkitalo), **Raili Norava** (Kalin), **Leena Kotkavaara**, (Kivekäs) **Laila Tähtelä** (Matula), **Tupu Vänttinen** (Reunanen) ja **Marja-Liisa Wihlman** (Teikari) katselivat Vaajakosken Haapalahden Saharannassa venettä, jota he eivät uskoneet enää koskaan näkevänsä eikä varsinkaan sillä koskaan enää vedessä liikkuvansa.

Tarkoituksena oli katsoa minkälaisia ajatuksia onnettomuusvene 40 vuoden jälkeen nostaa pintaan, uskaltaako siihen nousta ja lähteä järvelle. Kuinka rajusti muistot myllertävät, iskekö paniikki?

– Ihme olisi, jos minä siihen uskaltaisin nousta, sanoo Marja-Liisa Wihlman vielä muutamaa kuukautta ennen tutustumismatkaa Vaajakoskelle.

K8 näkemäinen veti vakavaksi, monet selkeästi arkaillivat ja empivät, mutta kaikki nousivat entiseen surmanloukkuun ja ajelu järvellä oli lopulta varmasti aika helpottava ja vapauttava kokemus.

”Oliko se todella näin pieni?”

K8 oli muuttunut melkoisesti. Veneen peräosa oli ennen pressulla peitettävä avotila, mutta nyt se oli rakennettu umpeen ja katolle tehty amerikkalaistyyppinen aurinkokansi.

Venettä voi nykyisin myös ohjata yläkannelta.

Aika oli väärästynyt pelastuneitten mielissä mittasuhteita ja muistikuvia.

– Onko se todella sama vene? Oliko se näin tavattoman pieni, silloin se tuntui laivalta, ihmettelee Leena Kotkavaara.

– On uskomatonta, että 41 ihmistä mahtui tähän, vaikka me puolittain toistemme sylissä istuttiinkin. Mukaan piti tulla vie-

lä orkesterikin, mihin ne kaverit ja soittoamat olisivat mahtuneet, hämmästelee Marja-Liisa Wihlman.

Ihmelastuminen keulakajuutasta

Veneen keulajhytti on alhaalla jyrkkien rappujen päässä erittäin kapean oven takana. Onnettomuushetkellä hyttiä oli 12 naista. Sieltä pelastumista pidettiin mahdottomana. Mutta Rauman merionnettomuus tarjosi raskaitten menetysten ohella myös ihmeellisiä pelastumisia.

– Kuului raju rysäys, tuli pilkkopimeää ja tuntui, kun vene kallistui. Sitten vesimassat vyöryivät ovesta. Seuraavaksi muistan, kun olin vedessä ja sain kiinni pelastusrankaasta, jonka varassa oli jo ennestään kolme tyttöä. Aika pian meidät nostettiin hinaajaan, sanoo Raili Norava.

– Silloin ei ollut mitään kriisipua eikä ammattiauttajia. Oma perhe ja läheiset antoivat voimaa, oli vain jatkettava elämää eteenpäin. Enemmän olisi pitänyt voida ja saada puhua tapahtuneesta, kiteyttää Leena Kotkavaara muidenkin ajatuksia.

– Oli hienoa, kun voitti pelon ja uskalsi nousta veneeseen. Tämä on varmasti yksi tärkeä lenkki siinä tapahtumaketjussa, jolla me tätä onnettomuutta kukin kohdallamme yritämme kehlata ja selvittää. Mennyt ei voi muuttua, mutta muistojen kanssa pystyy taas entistä vapautuneemmin elämään, uskoo Marja-Liisa Wihlman.

*Aukeaman teksti:
Samuli Lahdenmaa
Aukeaman kuvat:
Kai Jalonen ja
Länsi-Suomen arkisto*

1,3 sekunnin päässä pelastuksesta

Rauman 40 vuoden takainen merionnettomuus oli onnettomien yhteensattumien summa, kuten onnettomuudet yleensä ovat.

Huono sää, sataman ja kaupungin heijastavat valot, tähtystysongelmat ja huono tuuri johtivat lopulta katastrofiin.

Tutkimuksissa selvisi, että K8 kulki yhteentörmäyksen sattuessa kuuden solmun nopeudella. Kun veneen nopeus muutetaan metreiksi sekunnissa, tiedetään, että K8 kulki yhden sekunnin aikana 3,08 metriä.

Yhteentörmäyskohta on 4,15 metrin päässä veneen perästä keulaan päin. Jos K8 olisi kulkenut onnettomuuspaikan omi 1,3 sekunnia aikaisemmin, olisi törmäys vältetty kokonaan tai hinaaja Rauma II olisi korkeintaan hieman kolhaisut venettä.

Onnettomuudesta pelastuneet ovat kokeneet syyllisyyttä ja monenlaisia pelkotiloja, jotka tietyissä tilanteissa vieläkin ottavat otteeseensa. Kaikki ovat yhtä mieltä siitä, että tapahtuma olisi heti alkuunsa pitänyt käydä läpi ammattiauttajien kanssa. Nyt ongelmien korjaaminen on jo vaikeaa ja hidasta, vaikka aika tekeekin omaa työtään ikävien muistojen haalistamiseksi.

Raaili Norava sanoo kokeneensa syyllisyyttä siitä, että Pirkko-sisko menehtyi ja hän selvisi. Pirkko oli naimisissa ja häneltä jäi 1,5-vuotias Esa-poika.

- Pikkupojan puolestakin tuntui pahalta. Koin syyllisyyttä siitä, etten pystynyt Pirkkoa auttamaan, sanoo Raaili Norava.

- Illo minun pelastumisestani jäi siskon menetyksen aiheuttaman surun alle. Äiti sai sydänkohtauksen ja joutui sairaalaan. Oli äärettömän raskasta mennä kertomaan hänelle, ettei Pirkkoa enää ole.

- Isä oli satamassa töissä ja onnettomuuspaikka oli joka päivä hänen silmiensä edessä. Työpäivät olivat hänelle henkistä painaa, kertoo Norava.

Hän sanoo olevansa tyytyväinen siitä, ettei onnettomuus jättänyt merikammos tai veneilypelkoa.

- Olen pystynyt elämään, työskentelemään ja matkustelemaan ihan normaalisti, sanoo työurallaan apuhoitajana sekä perheen maansiirtoyrityksessä konttoritöissä ja kuorma-auton kuljettajana toiminut Raaili Norava.

Miksi minä pelastuin ja kaveri hukkui?

Marja-Liisa Wihlman oli onnettomuussyksynä töissä Heinilän kaupassa ja lähti koptalokkaan matkalle yhdessä kauppiasperheen ainoan tyttären Anita Heinilän kanssa. Marja-Liisa pelastui, mutta Anita hukkui.

- Sadat kerrat kuulin kysymyksen, miksi Anita menehtyi, mutta minä pelastuin. Kyllä se voimakkaita syyllisyydentunto-

Nostalgia-purjehduksella Jeminan peräkannelta ihailivat maisemia Taimi Erholahti, Maja Hakkarainen, Leena Katkavaara, Laila Tähtelä, Marja-Liisa Wihlman ja Tupu Vanttinen. Etualalla veneen miehistöön kuuluvat Erkki Hakkarainen, Pekka Arposuo ja Asta Hotanen. Hänen takanaan matkasta nautti Raaili Norava.

Syyllisyydentuntoja ja pelkotiloja

ja aiheutti, sanoo Marja-Liisa Wihlman.

Hänelle onnettomuus jätti pelon merta kohtaan.

- Veneilyharrastus on minulta jäänyt, vaikka merikaupungissa siihen olisi ollut erinomaiset mahdollisuudet. Pienen mökkimatkan voin veneellä mennä, mutta avomerelle en uskalla isollakaan paatilla lähteä, sanoo Wihlman.

- Uinti on minulle myös aika stressaava tapahtuma. Päätä en pysty pistämään pinnan alle olenkaan eikä lähellä saa olla muita ihmisiä. Paniikki iskee, jos joku uudessa koskettaa. Lasten uintileikkejä seurattessakin olen koko ajan ihan hermona, sanoo Marja-Liisa Wihlman.

- Raumalla on kuitenkin ollut pakkoa tottua elämään meren läheisyydessä ja vaikutuksessa. Pojalla on veneliike, jossa olen viime aikoina käynyt auttelamassa. Mutta koeajolle en

pysty asiakkaan kanssa lähtemään, sanoo Marja-Liisa Wihlman.

"Työ on ollut parasta terapiaa"

Paljon elämässään matkustellut Tupu Vanttinen sanoo, että myrskyvä meri on yhä hänelle kauhistus. Vähäininkin tuuli saa hänet varuilleen. Pahimmat tilanteet hän on kokenut Suomenlahdella Helsingin ja Tallinnan välillä.

- Kristina Reginan infotiskin vieressä istuin kerran paniikissa viisi tuntia ja henkilökunta kantoi lääkettä konjakkia. Helmiäinen myrsky raivosi 28 sekuntimetrin voimalla. Samanlainen myräkki sattui myöhemmin Fantasialla.

- Niin hienoa säätä ei olekaan, että suostuisin matkustajalautojen alimpien kerrosten

hytteihin menemään, kertoo Vanttinen.

Hän sanoo työnteon olleen parasta terapiaa onnettomuudesta selviämiseen.

- Olin vain yhden päivän sairaalomalalla linja-auton rahastajan töistä. Kun ihmisten kanssa oli tekemisissä, ikävät asiat painuivat taustalle, sanoo Vanttinen.

Hän olisi halunnut puhua tapahtuneesta, mutta ihmiset lähestyivät räväkälousteista ja ronskipuheista naista väärällä tavalla.

- Vitsailivat, että oletko tyttö ollut viime aikoina uimassa. Sellaiset puheet loukkasivat. Ei kuolemassa ja henkinjäämiskamppailuissa ole mitään vitsikasta. Niin ne asiat jäivät selvittämättä, mutta muistoista ei pääse eroon, sanoo Tupu Vanttinen.

Monnan hautasumalle kerääntyi 5000 ihmistä saattaamaan K8:n onnettomuuden uhreja joukkohautaan. Omaiset kokivat, ettei heidän suruaan ja yksityisyyttään kunnioitettu, vaan he jäivät valtavan yleisömassan jalkoihin.

K8 sai törmäyksessä vain pienen painuman oikeaan kylkeensä. Törmäyskohta oli 4,15 metrin päässä veneen perästä.

Kovan onnen kelirikkovene

K-tyyppin rautaveneitä rakennettiin isoja sarjoja Suomen puolustusvoimille 1950-luvulla ja 1960-luvulla.

K8 upposi myöhemmin uudelleen lähes samalla tavalla avustaessaan jarruveneenä Korsholm-nimistä laivaa Aura-joen suulla. Tämä onnettomuus ei aiheuttanut ihmisuhreja.

Turkulaiset konepajayrittäjät Pentti ja Arvo Uusitalo ostivat K8:n Puolustusvoimilta vuonna 1993. Peruskorjattuna ja Jemina-nimisenä se palasi huvivenekäyttöön. Uusitalot eivät kuitenkaan K8:aan ihastuneet.

– Se oli tavattoman kovaääninen, vaikka koneen äänieristys-

tä yritettiin parantaa. Päätimme luopua siitä saman tien, sanoo Pentti Uusitalo.

Ylellä samana kesänä se myytiin Jyväskylän Katulähetyskelle. Uudet omistajat tekivät veneeseen huomattavia muutoksia. Veneen peräosa katettiin teräsrakenteisena ja katolle tuli amerikkalaistyylinen aurinkokansi. Kotolle rakennettiin myös ohjauslaitteet. Sisältä vene säilyi alkuperäistyylin mukaisesti varsin askeettisena ja kolkkona.

Jemina toimii pääasiassa alkoholisten terapiaveneenä eli sillä tehdään järvelle rentouttavia päiväretkiä.

■ ONNETTOMUUSVENE K8

☐ rakennettu Rauma-Repolan Teljän tehtaalla Porissa vuonna 1958

☐ pituus 12,4 metriä

☐ leveys 3,6 metriä

☐ kulkusyvyys 1,4–1,6 metriä

☐ kuljetuskyky 40 sotilasta varusteineen

☐ kulkukelpoinen 10 sentin kiintäjässä

☐ upposi 8. joulukuuta 1964

Rauman satamassa, kuolonuhreja 28

☐ upposi myöhemmin Aura-joen suulla Turussa, ei henkilövahin-

koja.

☐ purjehti nykyisin Päijänteellä Jemina-nimisenä siviiliveneenä

Team Myllis

Team Myllis on Jyväskylän Katulähetys ry:n Myllyjärven asumisyksikön Yhteisöllisen erityismallin liikunnallinen osio. Aktiivoimalla asukkaita yhteisiin liikuntaharrastuksiin pyritään ehkäisemään syrjäytymistä ja vetäytymistä normaalista elämästä. Liikunnan avulla haetaan onnistumisen kokemuksia ja näin vahvistetaan itsetuntemusta ja luottamusta omiin kykyihin.

Team Myllis tarjoaa matalan kynnyksen jokamiesliikuntaan, mielekästä tekemistä päihiteilyn tilalle, monimuotoisia liikuntavaihtoehtoja erilaisille ihmisille ja perheille, ystävyysotteluita esim.vankiloissa sekä kuntoilumahdollisuuden työntekijöille yhdessä asukkaiden kanssa. Toimintapäivien suunnittelussa pyritään huomioimaan myös liikuntarajoitteiset ja lapset.

Kesällä 2004 Team Myllis osallistui Viitaniemessä pelattuun jalkapallon puulakisarjaan FC Mylliksen nimellä. Ensikertalaisena sarjassa joukkue pelasi loistavasti. Voittojakin jopa tuli. Nälkää kuitenkin jäi, joten FC Myllis palaa kesällä 2005 entistäkin vahvempänä... vaviskaa.

Joulukuussa 2004 Team Myllis aloitti SB Mylliksenä salibandypuulaakin Happeen järjestämässä Hand of Doom firmaliigassa. Voittoihin ei SB Myllis sarjassa vielä ole yltänyt, mutta kyllä sekin sieltä vielä tulee. Tiukkoja pelejä on ollut ja se voittokin on ollut niiiiiniin lähellä. Samoin kuin jalkapallossakin, Team Myllis on sarjassa ensikertalaisena, joten hävetä ei tarvitse yhtään. Joukkue on loistava ja se jatkaa loistoaan tulevaisuudessakin.

Pääasia kuitenkin on, että kaikilla on hauskaa yhdessä kuntoilun merkeissä. Treeneissäkin pipo kivasti löystyy ja ystävyysottelut reissuineen ovat mukava tapa rentoutua arjen rutiineista.

Lue lisää Team Mylliksestä nettisivuiltamme:
www.jyvaskylankatulahetys.fi/Team-Myllis

**Teksti ja kuva:
Tomi Montonen**

**Brunssilla
Katulähetys
esitteli toimintaansa yhteistyökumppaneille.**

Tuettu asuminen puntarissa

Ympäristöministeriössä on ylitarkastaja Raija Hynysen johdolla kerätty tietoa tuetusta asumisesta, ja raportti asunnottomien tuetun asumisen mallien arvioinnista valmistui 7.2.2005. Myös Jyväskylän Katulähetys on mukana arvioinnissa, ja olen vastannut tästä osuudesta. Muita esiteltäviä kohteita ovat A-klinikkasäätiön tuetun asumisen projekti, Suomen Mielenterveysseuran arviointihanke mielenterveyskuntoutujien asumista tukevista palveluista, Espoon Diakoniasäätiön Kivitaskun huume kuntoutujien tukiasumiskohteen arviointi, Pro-tukipisteen tukiasuttamisprojektin arviointi ja vapautuvien vankien asumisvaihtoehtojen kehittäminen.

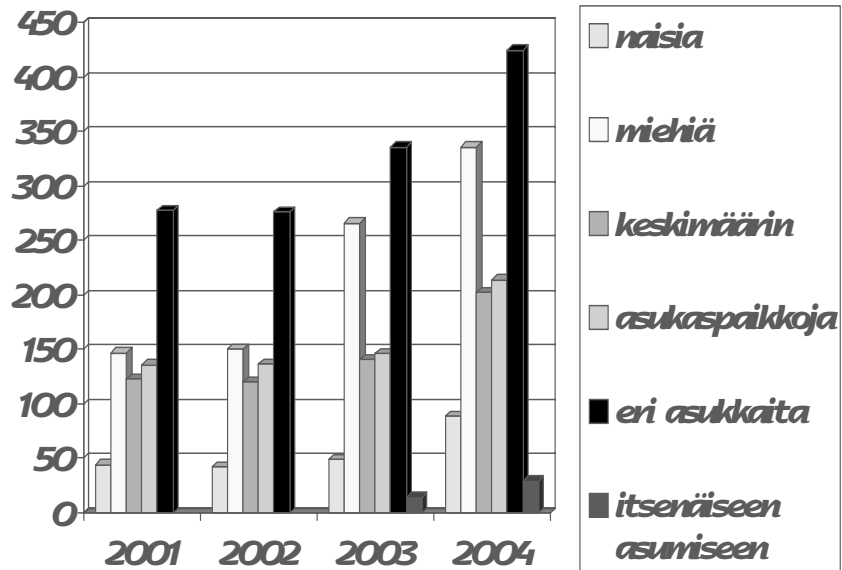
Tuetun asumisen mallien arvioinnin lähtökohdانا olivat seuraavat kysymykset:

1. Millaisia toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä asunnottomien asuttamisessa ja asumisen tukipalvelujen/kuntoutuksen järjestämisessä on olemassa koorganisaatiossa, kenelle tarkoitettu?

2. Miten tuettu asuminen ja/tai asumisen tukipalvelut on toteutettu ao. organisaatiossa ja ko. kohderyhmälle, kuka on ja miten toteutuksessa mukana, millaisia kokemuksia?

3. Miksi on onnistunut, mitkä ovat edellytykset tähän, missä on epäonnistuttu, mitä pitäisi kehittää?

Jyväskylän Katulähetyksen tuettua asumista käsittelevässä osuudessa esittelen ensin lyhyesti yhdistyksen toiminnan alueet ja seuraavaksi askelmatoimintamallin sekä asumisyksiköt. Tiedot on poimittu vuoden 2003 toimintakertomuksesta ja yksiköitten laatimista esittelyistä, ja niitä on täydennetty muutamilla vuoden 2004 tiedoilla. En pystynyt paneutumaan jokaisen yhdeksän asumisyksikön kohdalla tukimuotojen tarkempaan selvittämiseen, vaan olen valinnut yhden yksikön, Takalaittoman tutkimuskohteeksi. Takalaittomassa olen haastatellut työntekijöitä ja asukkaita, sekä parhaillaan asuvia että

Asukkaat ja yöpyjät yhteensä vuosina 2001-2004.

poismuuttaneita. Takalaiton-osuuden lisäksi tein myös pienen kyselyn eri asumisyksiköitten vastaaville työntekijöille. Kyselyyn vastasi kahdeksan vastaavaa työntekijää ja perhetyön edustaja. Lisäksi haastattelin Katulähetyksen kahden yhteistyökumppanin, asumis- ja sosiaalitoimen edustajia sekä Jyväskylän kaupungin asumistoimen johtajaa. Kaikkiaan tein 16 haastattelua.

Yhteenvetoa Takalaittoman tuetun asumisen mallista

Haastateltavien piiri Takalaittomassa oli aika pieni, mutta mielestäni sain monipuolisesti erilaisia mielipiteitä ja näkökulmia Takalaittoman yhteiselämään ja tukiasumiseen. Vastaajat jakaantuivat eri-ikäisiin, molempiin sukupuoliin ja eripituisia aikoja asuneisiin, uskovaisiin ja ei-uskovaisiin, ja sellaisiin, joilla oli päihdeongelma eri lailla hallinnassa. Poismuuttaneista olisin toivonut kykeneväni haastattelemaan jonkun sellaisen, jolla poismuutto ei ole kovin hyvin onnistunut.

Haastateltavat olivat pääosin tyytyväisiä asumiseensa ja tarjolla olevan tuen määrään. Aineistoni pohjalta hahmotin seuraavanlaisia tukimuotoja: päihdeiden käytön hallinnan tukeminen, yhteisen vastuun ottamisen tukeminen, itsestä vastuun ottamisen

tukeminen, vertaistuki ja hengellinen tuki. Jotkut asukkaista olivat sitä mieltä, että eivät tarvitse minkäänlaista tukea. Ilmeisesti he pitivät esimerkiksi päiväkeskuksen olemassaoloa niin itsestäänselvyytenä, että eivät tiedosta sen tarjoamia mahdollisuuksia minään tukena. Vertaistukea kaikki arvostivat. Jotkut näkivät yhteisön – hyvistä puolista huolimatta – paikaksi, jonne oli vaara jämähtää ja kadottaa oma-aloitteisuutensa. Katulähetyksen kristilliseen arvopohjaan ja hengelliseen tukemiseen kaikki suhtautuivat positiivisesti. Uskossa olevia oli vastaavan työntekijän mukaan kolmasosa asukkaista, ja hänen mielestään nämä asukkaat pystyivät parhaiten tukemaan muita. Ilma- piirissä ei ollut kuitenkaan havaittavissa jakoa uskovaisiin ja ei-uskovaisiin.

Vaikka Takalaiton oli sekä työntekijöitten että asukkaitten mielestä rauhallinen paikka, ja asukkaitten vastuunotto yhteisistä asioista oli kiitettävää, kaikki näkivät myös parantamisen varaa. Asukkaat halusivat lisää toimintaa ja yhteistä tekemistä sekä omaa toipumisryhmää. Kuitenkin toiveiden toteuttamisen esteenä nähtiin asukkaiden passiivisuus. Vastaava työntekijä haluaisi tukea poismuuttaneita enemmän, mutta näki resurssien puutteen tämän esteenä.

Haastatellut asukkaat kertoivat yhtei-

söelämälle tyypillisistä hyvistä ja huonoista puolista. Toisaalta tiiviissä yhteisössä on turvallista asua, kun naapurit ovat tuttuja ja omaavat samankaltaisen taustan. Vertaistukea ja naapuriapua on saatavilla, jos näitä vain osaa pyytää. Päiväkeskus luo puitteet matalan kynnyksen kanssakäymiselle. Toisaalta tiiviissä yhteisössä tarkkaillaan naapurin tekemisiä enemmän kuin tavallisessa kerrostaloasumisessa. Tarkkailu voi olla vastuun kantamista naapurin päihhteiden käytöstä – tätähän tapahtuu myös ”palkallisena” yövalvonnan puitteissa. Vastaava työntekijä painotti asukkaiden lisääntyntä vastuun kantamista yhteisistä asioista. Asukkaat kertoivat kokevansa tarkkailun välillä ahdistavana.

Takalaittomassa on mahdollisuus elää myös melko itsenäisesti, ilman että on kosketuksissa juurikaan muuhun yhteisöön. Mutta miten itsenäistä tämä asuminen loppujen lopuksi on, kun vastaava työntekijä on selvillä vuokrien maksusta ja päihhteiden käyttöä valvotaan? Pihan läpi kävellessä voi melkein tuntea lukuisten silmäparien päiväkeskuksesta, asunnoista ja tupakkakatoksesta seuraavan kulkua. Yhteisön sääntöihin kuuluu valvoa paitsi asukkaiden myös yhteisöön tulevien vieraiden päihhteiden käyttöä. Mitä muuta valvotaan? Haastateltavat kertoivat ”kyttäyksen” ilmenevän toisten asioiden setvimisenä ja toisista pahaa puhumisenä. Tähän he löysivät monta syytä, joista toisessa ääripäässä oli hyväntahtoinen välittäminen ja toisessa tarkkailijan oman elämän rajoittuneisuus.

Päihhteiden käytön valvontaa haastateltavat pitivät hyvänä – tosin sen nyansseista oltiin eri mieltä. Jotkut kannattivat kaikkien asuntojen muuttamista nolla-asunnoiksi, ts. niihin ei saisi tuoda päihhteitä eikä oleskella päihhtyneenä, toiset taas eivät hyväksyneet nolla-asuntoja ollenkaan, ja kolmannet pitivät nykyistä käytäntöä hyvänä. Nykyään vain osa asunnoista on nolla-asuntoja.

Jonkin verran ristivetoa työntekijöiden ja asukkaiden keskuudessa herätti se, että yhteisössä on myös asukkaita, jotka eivät halua hoitaa päihhteongelmaansa vaan pitävät yhteisöä jonkin-

laisena lepopaikkana ryypypuutkien välillä. Toiset asukkaat näkevät naapurinsa käytöksen murentavan yhteistä pyrkimystä kohti päihhteiden käytön hallintaa. Työntekijät taas kokevat välillä turhautuneisuutta, koska valmiuksia itsenäisen elämän aloittamiseen ei näin kehity. Katulähetyksen eri yksiköitten vastaavien työntekijöitten mielestä on kuitenkin hyväksyttävä se tosiasia, että kaikki eivät pysty lopettamaan päihhteiden käyttöä.

Yksinäiset ja asuntoihinsa eristäytyneet herättivät huolta työntekijöiden ja joidenkin asukkaiden keskuudessa. Kaikkia yritettiin kannustaa yhteisiin tapahtumiin ja päiväkeskuksessa käymiseen. Mutta entä jos joku toisinaan haluaa pysytellä erillään yhteisöstä, kokeeko hän kannustuksenkin ahdistavana? Toisaalta työntekijät kannustavat luomaan elämään myös Takalaittoman ulkopuolelle, ennen kaikkea kristillisiin seurakuntiin. Näihin jopa kuljetetaan, jos tarvetta ilmenee. Jos sosiaaliset verkostot kapenevat ja käsitteävät lopulta vain ”päiväkeskuksen ja asunnon välin”, yhteisöstä muuttamisen kynnyks nousee.

Takalaittoman yhtenä kovimmista haasteista on toimia viimeisenä askelmana, jolta ponnistetaan itsenäiseen asumiseen. Sen yli kymmenvuotisen olemassaolon alkuaikoina Katulähetyksen kokonaisuus näytti aivan toisenlaiselta. Uusia yksiköitä on syntynyt, ja kunkin yksikön tehtäväkenttä on jatkuvan muutosprosessin alaisena. Alkuaikoina Takalaittomaan muuttaneet solmivat yleensä pitkiäkin vuokrasopimuksia, kun nykyään solmitaan kolmen vuoden sopimus. Asukkaat eivät alkuaikoina kovin tietoisesti ajatelleet, että kyseinen yksikkö olisi vain väliaikainen ratkaisu, ja että tähtäimessä tulisi olla täysin itsenäinen asuminen. Moni tavallaan laitostui Takalaittomaan.

Takalaittomassa asutaan siis monenlaisin tarkoituksiperin: osa kauemmin asuneista pitää yksikköä kotinaan, josta ei lähdetä, kun taas osa on jo saapuesaan ajatellut asumisen välivaiheeksi, ja loput olisivat valmiit jo muuttamaan, jos muualta löytyisi asunto. Jos ajatellaan, että yksikössä pitäisi tapahtua enemmän asukaskiertoa, ongelmalli-

simpia ovat nämä ”laitostuneet”, jotka suorastaan loukkaantuvat poismuuton mahdollisuuden vihjauksesta, sekä ne, joiden on vaikea muuttaa vuokratilanteen takia.

”Laitostuneet” ovat eniten paikalleen pysähtyneitä ja passivoituneita. Heidän elämäntilanteensa on saattanut pysyä samanlaisena jopa vuosikymmenen tai enemmänkin. Osalla heistä on päihhteongelma hallinnassa, mutta muuten eteenpäin menon haluja ei ole. Ne jämähtäneet, joilla päihhteidenkäyttö ei ole hallinnassa, eivät useinkaan tiedosta ongelmaansa ja hae apua, vaikka sitä heille on yritetty tarjota. Jos ei halua myöntää ongelmaansa, ei kukaan pysty auttamaan. He saattavat mielellään käyttää päiväkeskuksen palveluja ja pitävät palveluja itsestään selvinä. Yhteisöön jämähtäneiden tilanteeseen on erittäin vaikea puuttua. Kysymys on siitä, annetaanko yhteisön toimia tällaisena monenlaisten asukkaiden paikkana, jossa hyväksytään se tosiasia, että jotkut asukkaat eivät halua tai pysty muuttamaan elämäänsä. Vai halutaanko yksiköstä kehittää virtaviivaisempi ja dynaamisempi ”viimeinen askel”, josta ”jämhätäneet” siirretään muualle?

Työntekijät kertovat

Kysyin vastaavilta työntekijöiltä, kokevatko he työssään ristiriitoja ammatillisen osaamisen, kristillisen elämäntilanteen, oman taustan ja kutsumuksen välillä. Käytännön työssä vain yksi työntekijä koki jonkin verran ristiriitoja. Vaatimuksissa ja arvostuksissa työnantajan taholta kuusi työntekijää koki jonkin verran ristiriitoja ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kahdeksan työntekijää koki jonkin verran ristiriitoja.

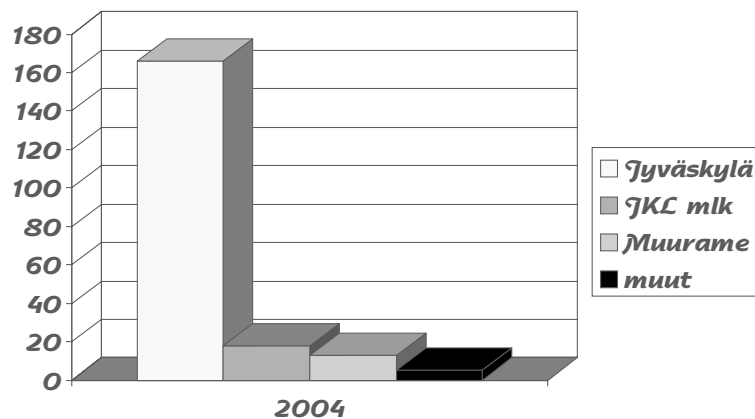
Mitä nämä ristiriidat sitten olivat? Käytännön työssä oma yksinäisyys koettiin ongelmallisena. Myös työllistetyiltä puuttuva koulutus rasitti. Katulähetykseltä työnantajana odotettiin enemmän loogisuutta ja järjestelmällisyyttä – mitä tämä sitten tarkoittaa. Odotettiin myös enemmän koordinoitua asukkaiden ja työntekijöitten valinnassa. Eräs vastaus koski uskottavuutta ammatillisena työnteki-

jänä. Vaikea sanoa, kokeeko tämä työntekijä jonkin asteista arvostuksen puutetta työnantajan taholta. Yksi työntekijä koki ristiriitaisena päihdeiden käytön Katulähetyksen virkistysmatkoilla. Vapaaehtoistyöntekijöiden aitoa arvostamista korostettiin yhdessä vastauksessa. Katulähetystä muistutettiin myös siitä, että monet nykyiset työntekijät ovat nousseet kentältä, koulutamattomina. Vastaajan mielestä samoja mahdollisuuksia olisi oltava edelleen. Oma tausta, koulutus ja koko persoona ovat tärkeitä välineitä työssä.

Eniten siis koettiin ristiriitoja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Eräs työntekijä ”aavisti” kristillisyydestä aiheutuvia ristiriitoja. Toinen työntekijä painotti, että Katulähetyksen työntekijällä on oltava omat asiat kunnossa, muuten uskottavuus kärsii. Koettiin myös jonkin asteisen arvostuksen puutetta matalan koulutuksen takia. Eräs työntekijä kirjoitti: ”Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa parantamisen varaa; yhteistyökumppanien taholta toivoisi kuuntelemista ja huomioimista työtämme kohtaan enemmän.” Ristiriitana nähtiin jonkin verran myös se, että kristillisyyttä ei voi painottaa kenelle tahansa, esimerkiksi kunnan työntekijälle.

Yhteistyökumppanien ja asumistoimenjohtajan mielipiteitä

Kuokkalan sosiaalitoimiston johtava työntekijä kertoo, että ”tällaiselle poikkeavalle asumiselle” on kova tarve, ja että Katulähetyksen pystynyt hyvin vastaamaan tähän tarpeeseen. Tämä koskee sellaisia asukkaita, jotka ovat pudonneet kaikkien ”normaalisysteemien” ulkopuolelle. Ennen Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy pystyi paremmin asuttamaan ”poikkeavia”, mutta nykyään valintakriteerit lähentelevät ”normaaliasumista”. Työntekijä toivoo, että Katulähetyksen piirissä yhä enemmän keskityttäisiin tuetun asumisen eri vaihtoehtojen tarjoamiseen ja asumisohjaamiseen. Asumisohjaamisen järjestämiseksi hän ehdottaa, että asukkaalla olisi henkilökohtainen asumisen tukihenkilö, jonka kanssa voitaisiin räätälöidä kullekin asukkaalle sopivin tukimuoto.

Asukkaiden kuntalaisuus vuonna 2004.

Tämä tukihenkilö pysyisi samana, vaikka asukas muuttaisi yksiköstä toiseen.

Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:n asukasvalinnasta vastaava henkilö on sitä mieltä – kysyttyään parilta isännöitsijältä, jotka käytännössä hoitavat asumista – että pääsääntöisesti yhteistyö on pelannut hyvin. Asuminen aloitetaan aina määräaikaisella vuokrasopimuksella. Kaiken kaikkiaan vuosittain ei tapahdu kovinkaan montaa muuttoa.

Monella Katulähetyksen asukkaalla on vuokratärastejä nimenomaan JVA:lle. Annetaanko minkäänlaista armoa tällaisessa tapauksessa? Vastaus on, että rästit pitäisi olla suoritettu, ennen kun asunto alkaa järjestyä. Niiden takaisinmaksusta pystytään sen sijaan neuvottelemaan. Virkailija muistaa yhden tapauksen, jossa asumaan oli otettu pariskunta, jolla oli ”aikamoista historiaa”. Pariskunta hoiti rästivuokrat ja korjausmaksut ja pääsi asumaan.

Ongelmakohtana virkailija näkee sen, että Takalaittoman asukkaat haluaisivat yleensä muuttaa yhteisön läheisyyteen, ja vapautuvia asuntoja ei ole läheskään riittävästi. Hän kiittää Katulähetyksen rehellisestä pelistä: jos suositus on annettu, ja asukas onkin sen jälkeen repsahtanut, tästä on ilmoitettu JVA:lle.

Jyväskylän kaupungin asumistoimen johtajalta kysyin, onko hän tyytyväinen Katulähetyksen toimintaan. Hän kertoi pitkäaikaisesta yhteistoiminnasta, jonka aloittamisessa kaupunki oli aktiivisesti mukana tarjoten suunnitteluympäristön. Viime vuosikymmeninä tapahtuneen laajenemisen myötä Jyväskylän Katulähetyksen on ottanut mono-

poliaseman tukiasumisen järjestämisessä päihdeongelmallisille. Asumistoimen johtaja ei nähnyt tässä kehityksessä mitään ongelmaa. Päihdeongelmaisen tukiasuminen on yleisesti ottaen tällä hetkellä hoidettu hyvin, sen sijaan erityishuomiota tarvitsisivat tällä hetkellä huumeongelmaiset ja moniongelmaiset ryhmät. Myös päihdeongelmaiset naiset ovat erityisryhmä, joka kaipaisi omanlaisensa tukiasumisen kehittämistä. Asumistoimen johtaja toivoi yhä tiiviimmän yhteistyön kehittämistä seurakunnan sisällä (yhdeksän kuntaa), jotta kaikki resurssit pystyttäisiin hyödyntämään myös päihdeongelmaisten tukemisessa.

Lopuksi

Yhteenvedon Jyväskylän Katulähetyksen askelmatoimintamallista totean, että malli sopii tämänkaltaisen, monia eri tukiasumisyksiköitä omaavan yhdistyksen tukirangaksi. Jotta malli toimisi tehokkaasti myös käytännössä, eri yksiköitten työntekijöitten tiivis yhteistyö ja toinen toisensa johtaman yksikön toiminnan tunteminen on tarpeen. Jokaiselle asukkaalle oikean asumisympäristön ja tuen löytäminen on suuri haaste, jonka toteutuminen vaatii nykypäivänä yhä enemmän myös tietoa moniongelmaisten ihmisten auttamisesta. Yksikkökohtaisessa kehitystyössä työntekijä tarvitsee jatkuvasti yhä enemmän tukea ja koulutusta, jotta hän pystyisi kehittymään työssään ja käyttämään hyväksi tarjolla olevaa tietoa sosiaalisen tuen muodoista.

Tutkimuksesta lisää osoitteessa:

www.ymparisto.fi/

Mustaa valkoisella

Heidän kohdallaan lunastushinta on kaikkein suurin

Rajattoman armon ja anteeksiantamisen malli on tullut meille Kristukselta. Ihanko seitsemän kertaa minun tulee antaa anteeksi veljelleni, joka on rikkonut minua vastaan. Jeesuksen vastaus aurasi uuden ja ihmisille käsitämättömän linjan: ”ei seitsemän kertaa vaan seitsemänkymmentä kertaa seitsemän.” Hän meni äärimmäisyyksiin ylittäen kaikki inhimillisen rakkauten rajat.

Hän on myös itse sitoutunut tähän sanoessaan, että ihmisille annetaan kaikki synnit anteeksi kuinka paljon he niitä tekevätkin. Portti armoon on siis jatkuvasti auki. Armonportista kutsutaan sisälle kaikenlaisia ihmisiä. Myös niitä, jotka tuntevat itsensä täysin soikeiksi, rammoiksi ja näivetystautisiksi. Niitä, jotka useankin yrittämisen jälkeen kokevat heikkoutta ja suuria lankeemuksia ja ovat täydellisesti kykenemättömiä ojentamaan itsensä. Niitä, joille myös toiset kristityt ovat lyöneet toivottoman tapauksen leiman otsaan.

Juuri näitä Hyvä Paimen on tullut kutsumaan ja kantamaan harteillaan. Juuri näitä ihmisiä, jotka hyvin syvästi tuntevat, että elämäni purjeet ovat riekaleina ja köli koskipaikkojen ja pohjakosketusten murskaama ja onko jäljellä enää mitään mihin voisoin tarttua kiinni, kun olen niin heikko raukka ja ihmisten hylkimä ja halveksima.

Käsitätkö, mitä Taivaallinen Isä on luvannut

”kaikille, jotka ottivat Hänet vastaan hän antoi voiman tulla Jumalan lapseksi.” Jumalan maailmassa ”kaikille” tarkoittaa jokaista luotua ihmisolentoa maanpäällä. Se ei tapahdu kaikkien kohdalla kertarytinällä hienoissa alttarikokouksissa fanfaarien säestyksellä

kaikkien ihaillessa miten syvältä pelastunut lähti heti uljaaseen juoksuun.

On monta vielä väkevämpää todistusta siitä miten hervonneet kädet ja ontuvat jalat ovat vahvistuneet – siteet on leikattu irti pikkuhiljaa monen nousun ja putoamisen kautta. Uskoa on kuin onkin valmisteltu sydämen salassa, jonka vain Jumala näkee. Kunnes elävän ja voimallisen sanan siemen versoo routaisestakin maasta ja saa monet ihmettelemään ihmettä, jonka piti olla mahdoton. Haviseva sydän nosti aran katseensa ja ymmärsi, että hänellä on oikeus vedota Taivaallisen Isän lupauksiin. ”Eikö sitten Jumala toimittaisi oikeutta valituillensa, jotka häntä yötä päivää avuksi huutavat, ja viivyttaisikö hän heiltä apuansa?” Se mitä Jumala on luvannut – siihen on oikeus vedota koska hän on todellinen Isämme.

Lapsellinen korjausoperaatio – ainut mikä toimii

En tiedä mitään muuta menetelmää, joka voisi vahvistaa ja palauttaa epätasapainoon suistuneen elämämme jälleen raiteilleen kuin koruton ja arkinen Jumalan Sanan lukeminen ja siihen liitetty rukous ja mietiskely. Se on sitä mistä raamattu sanoo: ”etsikää niin te löydätte ja kolkuttakaa niin teille ava-

taan.” Silloin toivottomat ja sumentuneet silmät saavat tilaisuuden katsella Elämänruhtinasta. Ristin ja sovituksen voimaa ja Jumalan rakkautta. Se nostaa henkemme uudelle tasolle ja alkaa hiljaa vaikuttaa kaikkeen mitä elämässämme tapahtuu emmekä ole enää kaikkien elämän myrskyjen riepoteltevissa.

Ihmisen ydin on meidän henkemme. Sitä kutsutaan myös sisäiseksi ihmiseksi. Se on tärkeämpi kuin ruumiimme ja sielumme. Se on elämän uudelleen rakentamisen perusolemus. Ihmisyytemme keskus. Raamattu sanoo: ”yli kaiken varottavan varjele sydämesi sillä sieltä elämä lähtee.”

Tämä sisäinen ihminen hakee kontaktia Jumalaan. Ja vain tässä yhteydessä se vahvistuu ja nousee siihen arvoon johon Jumala on meidät luonut. ”Ei ihminen elä yksin leivästä vaan jokaisesta sanasta joka Jumalan suusta lähtee.” Oli ruumiisi ja sielusi vaikka kuinka kurjassa jamassa aloita korjausoperaatio tarttumalla raamattuusi. Kaikki ei tapahdu hetkessä. Anna hengellesi aikaa parantua. Viivyy usein Sanan äärellä. Suureksi yllätykseksi tulet huomaamaan, että henki ja elämä palaa olemukseesi.

Teksti: Esko Jantunen

**Kantakaa
toistenne
kuormia, ja niin
te täytätte
Kristuksen lain.
(Gal. 6:2)**

PULLAKIRKOT

Ensiaskel, Kankitie 9
sunnuntaisin klo 11.30

Takalaiton
sunnuntaisin klo 13.30

Cafe 3:16, ent.linja-autoasema
sunnuntaisin klo 10

Myösyllätysostoja löytyy kirpputoreilta.

- ◆ **Palvelevat kirpputorit** ◆
Kankitien EkoCenter
Avoimna Ma-Pe 9-17, la 10-13
Harjunportaan EkoCenter
Gummeruksenkatu 13
Avoimna Ma-Pe 10-18, la 10-15

**Jyväskylän
Katulähetys ry**

Kankitie 10
40320 Jyväskylä
0400-642442
www.jyvaskylan-
katulahetys.fi

Vapautetu

Jyväskylän
KATULÄHETYS

- Toimitus
Erkki Arvaja
Eero Tolvanen
Esko Jantunen
Seppo Riikonen

Kankitie 10,
40320 Jyväskylä
puh. 0400-642 442
erkki.arvaja@kanetti.fi
www.jyvaskylankatulahetys.fi

Seuraava tiedotuslehti
2/2005 ilmestyy
15. päivänä toukokuuta.

Aineistot lehteen
30.4.2005 mennessä
osoitteella Kankitie 10,
40320 Jyväskylä tai
erkki.arvaja@kanetti.fi